האשה שהיא עושה צרכיה וראתה דם רבי מאיר אומר אם עומדת טמאה ואם יושבת טהורה ר' יוסי אומר [א]בין כך ובין כך טהורה איש ואשה שעשו צרכיהן לתוך הספל ונמצא דם על המים רבי יוסי [ב]מטהר ורבי שמעון מטמא שאין דרך האיש להוציא דם אלא שחזקת דמים מן האשה : **גמ'** מאי שנא עומדת דאמרינן מי רגלים הדור למקור ואייתי דם יושבת נמי נימא מי רגלים הדור למקור ואייתי דם אמר שמואל [ג]במזנקת מזנקת נמי דלמא בתר דתמו מיא אתא דם אמר ר' אבא ביושבת על שפת הספל ומזנקת בתוך הספל ונמצא דם בתוך הספל דאם איתא דבתר דתמו מיא אתא על שפת הספל איבעי ליה לאשתכוחי אמר שמואל ואמרי לה אמר רב יהודה אמר שמואל הלכה כר' יוסי וכן אורי ליה רבי אבא לקלא הלכה כרבי יוסי : איש ואשה [כו'] : איבעיא להו איש ואשה עומדין מה לי א"ר מאיר כי אמר רבי מאיר בחד ספקא אבל בספק ספקא לא מטמא או דלמא לא שנא אמר ריש לקיש היא היא ממאי מדלא קתני ר' מאיר ורבי יוסי מטהרין א"ה השתא רבי מאיר בספק ספקא מטמא בחד ספקא מיבעיא להודיעך כחו דרבי יוסי דאפילו בחד ספקא מטהר ואדמיפלגי בחד ספק להודיעך כחו דר' יוסי ליפלגו בספק ספקא להודיעך כחו דר' מאיר *כח דהיתרא עדיף ליה ור' יוחנן אמר כי קאמר רבי מאיר בחד ספקא אבל בספק ספקא לא אמר אם כן ליתני ר"מ ור' יוסי מטהרין אין הכי נמי ואיידי דסליק מרבי יוסי פתח בדרבי יוסי ורבי יוסי בחד ספקא מטהר בספק ספקא מיבעיא מהו דתימא הני מילי דיעבד אבל לכתחלה לא קא משמע לן תניא כוותיה דרבי יוחנן איש ואשה שעשו צרכיהן לתוך הספל ונמצא דם על המים רבי מאיר ורבי יוסי מטהרין ור' שמעון מטמא איבעיא להו אשה יושבת מה לי אמר רבי שמעון כי אמר רבי שמעון בעומדת דדחיק לה עלמא אבל יושבת לא או דלמא לא שנא ת"ש דתניא יושבת תולה עומדת אינה תולה דברי ר"מ רבי יוסי אומר בין כך ובין כך תולה ר"ש אומר בין כך ובין כך אינה תולה איבעיא להו איש ואשה יושבין מה לי א"ר שמעון כי אמר רבי שמעון עומדת דדחיק לה עלמא ויושבת דחד ספק אבל בספק ספקא לא אמר או דלמא ל"ש ת"ש כיון דא"ר שמעון חזקת דמים מן האשה ל"ש עומדין ולא שנא יושבין : **מתני'** [ד]השאילה חלוקה לנכרית או לנדה הרי זו תולה בה ג' נשים שלבשו חלוק אחד או שישבו על ספסל אחד ונמצא עליו דם כולן טמאות [ה]ישבו על ספסל של אבן או על האיצטבא של מרחץ רבי נחמיה מטהר שהיה *דרבי נחמיה אומר [ו]כל דבר שאינו מקבל טומאה אינו מקבל כתמים : **גמ'** אמר רב בנכרית
הרואה

האשה. אם עומדת. מפרש בגמרא: צרכיהן. מי רגלים: ר' יוסי מטהר. דהא אפי' באשה גרידתא מטהר דליכא אלא חד ספק ספק בא מן המקור ספק בא ממקום מי רגלים וכ"ש הכא דדלמא מאיש אתו. ובגמרא פריכן השתא בחד ספק מטהר בתרי ספקי מיבעיא: **גמ'** במזנקת. מקלחת דכיון דנפק בקילוח כי אורחא לא דחיקא ולא הדור מי רגלים למקור ואין דרך דם מקור לצאת עם מי רגלים אבל שותתת איידי דלוקמה אנפשה הוא וליכא למימר הדור כאילו עומדת אבל עומדת אי אפשר לה לזנק: מזנקת. (א)נהי נמי דלא הדור למקור מיהו מאן לימא לן דבהדי מי רגלים אתא דנימא ודאי לאו ממקור הוא מדאתא בהדי מי רגלים אלא ממקום מי רגלים(ב) ומכה יש בה: דלמא בתר דתמו מיא אתא דם. ממקור ולא מחמת מי רגלים: וכן אורי ליה לקלא. שם אדם שהולך לדבר: איש ואשה עומדין מאי אמר בה ר' מאיר. דמטמא באשה עומדת הכא איכא ספק ספיקא להקל דלמא מאיש אתי ואפילו אם תמצי לומר דמינה אתא דלמא לא הדור מי רגלים למקור וממקום מכה בא: היא היא. כי היכי דמטמא ר' מאיר באשה לחודה הכי נמי מטמא באיש ואשה עומדין: בחד ספקא מיבעיא. ולמה ליה לפלוגי ר"מ ברישא לאשמועינן בסיפא ר"מ מטמא דליפלגו בתרוייהו: דיעבד. כגון שנתעסקה בטהרות אבל לכתחלה אומרין לה אל תתעסקי: קמ"ל. ממשנה יתירא דלא אצטריך דאפי' לכתחלה קאמר: אשה. לחודה יושבת ועושה צרכיה ומצאה דם בספל: מה לי א"ר שמעון. מי אמרי' כי א"ר שמעון בעומדת דכיון דעומדת אפי' איכא איש בהדה מטמא דכיון דאמר ר"ש חזקת דמים מן האשה אין כאן ספק ספיקא אבל יושבת ודאי ממקום מי רגלים אתא ותולה במכה: איש ואשה יושבין מה לי אמר ר"ש. מי אמרי' כי אמר מתני' בעומדין ואלימא ליה עומדת דאפי' בתרי ספקי מטמא וברייתא נמי דמטמא ר"ש ביושבת משום דליכא איש בהדה אבל הכא דתרתי לקולא יושבת ואיש בהדה לא: ת"ש. מדקתני חזקה אלמא לא מספקא דם באיש כלל: **מתני'** השאילה חלוקה לנכרית או לנדה. ואחר כך לבשתה היא ומצאה עליה כתם: הרי זו תולה בה. וטהורה דכיון דנדה היא לא מקלקלה לה מידי ונכרית נמי טמאה ותליא בה. אבל ישראלית טהורה ששאלה חלוק מחבירתה טהורה ואחר כך לבשתה חבירתה שתיהן טמאות כדקתני שלש נשים כו' דכיון דאי תליא בה מקלקלה לה מאי חזית דמקלקלה לה להך טפי מהך: של אבן. שאינו מקבל טומאה. וספסל דרישא בשל עץ דראוי ליטמא במושב הזב והנדה: אין מקבל כתמים. כלומר לא גזרו על כתמים. טעמא דרבי נחמיה מפרש בגמרא [ס:]: **גמ'**

[לעיל יד:]

[ברכות. וש"נ]

[לעיל נח.]

האשה. מאי שנא עומדת דאמר הדור מי רגלים למקור ואייתי דם. פרש"י בריש פירקין לעיל דאיידי דדחיק לה עלמא למשמר השתינה ולא יכלה לעצור הדור מי רגלים למקור ואייתי דם יושבת נמי לימא הדור מי רגלים למקור דס"ד השתא בשותתת דהשתא נמי דחיק לה עלמא ומשני במזנקת מקלחת כיון דנפיק כי אורחיה לא דחיק לה ולא הדור מי רגלים למקור (ג) דאין דרך לדם מקור לצאת עם מי רגלים אבל שותתת איידי דמוקמה אנפשה איכא למימר הדור כאילו עומדת אבל עומדת אי אפשר לה לזנק ופריך מזנקת נמי נהי דלא הדור למקור מיהו מאן לימא לן דבהדי מי רגלים אתא דנימא ודאי לאו ממקור הוא דאתא כיון דאתו בהדי מי רגלים אלא ממקום מי רגלים באו ומכה יש בה דלמא בתר דתמו מיא אתא דם ממקור ולא ממי רגלים ע"כ לשון רש"י וקשה על מה שפי' דעומדת אי אפשר לה לזנק א"כ אמאי נקט כלל עומדת לא ליתני אלא יושבת וליפלוג בין מזנקת לשותתת ויש ליישב פ"ה דנקט עומדת משום דפסיקא ליה דלעולם שותתת היא או נמי משום ר' יוסי נקט לה דאפי' בעומדת שאין רחמה נפתח מטהר ועוד יש לומר דעומדת שפיר אפשר לה לזנק והמקשה היה סבור דמתניתין איירי בכל ענין בין בשתיה בין בזנק ולהכי פריך מאי שנא עומדת דטמאה משום חדא ריעותא דאין רחמה נפתח אע"ג דמזנקת יושבת נמי תהא טמאה היכא דשותתת ומשני דכולה איירי דזוקא במזנקת והא דלא מפליג ביושבת גופה וליתני דטמאה בשותתת משום דבעי לאשמועינן דעומדת טמאה היא אפי' מזנקת ועוד י"ל דהמקשה סבר דאיירי מתני' בשותתת דבמזנקת אפי' עומדת טהורה דליכא למימר הדור ואיל ומזנקת ולהכי פריך יושבת כיון דשותתת ואיכא חדא לריעותא ומשני דאיירי במזנקת ואפילו הכי עומדת טמאה דאיכא למימר הדור ס' ובעינן תרתי למיבותא :

דלמא בתר דתמו מיא . פירוש אפילו במזנקת דלמא בתר שהניחה מלזנק ושותתת הדור למקור ואתי דם אבל על פי' הקונטרס דפי' דלאחר שכלו מי רגלים אתא דם כי אורחא קשה דאם כן בשעה שמזנקת נמי לפרוך דילמא בא דם כדרכו כשאר אשה שהיא רואה אלא ודאי פשיטא ליה מדלא חזאי קודם עשיית צרכיה או אחר כך אם כן הדם לאו ממילא אתא אלא על ידי מי רגלים שחזרו למקור ואתא דם ושמא בשעת זינוק אי אפשר לדם לבא כדרכו שמחמת הזינוק נסתם המעיין של דם :

וכן אורי ליה רבי אבא לקולא . נראה דקולא שם חכם אבל ל"נ לקולא דמה לו להזכירו :

מדלא קאמר ר' מאיר ור' יוסי מטהרין . וא"ת אדרבה מדלא קאמר רבי מאיר ורבי שמעון מטמאין שמע מינה דרבי מאיר מטהר וי"ל דלא הוה מצי למיתני הכי דהא מסיק דחזקת דמים מן האשה ומהא מסיק לקמן דר' שמעון מטמא אפילו באיש ואשה יושבים ורבי מאיר מטהר אפילו באשה יושבת :
תולה

א א מיי' פ"ט מהל' איסורי ביאה הל"ט סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סי' קצ סעי' ל ופ"ש בהג"ה :

ב ב שם בהג"ה :

ג ד מיי' פ"ט שם הל' כו ופ"ש סמג שם טוש"ע יו"ד סי' קצ סעיף מא :

ד ה מיי' שם הל' לג ופ"ש טוש"ע שם סעיף מט :

ה ו ז מיי' שם הל"ט ופ"ש טוש"ע שם סעיף י :

* * *

מוסף רש"י

האשה שהיא עושה צרכיה. מטילה מים (לעיל יד:).

אם עומדת טמאה. דכיון דדחוקה היא, הדור מי רגלים למקור ואייתי דם, **ואם יושבת טהורה.** דממקום מי רגלים הוא בא ואין טמא אלא דם המקור (שם) דמכה יש לה במקום מי רגלים שאין דרך דם נדה לצאת עם מי רגלים (לעיל מ:).

כח דהיתרא עדיף ליה. טוב לו להשמיענו כח דברי המתיר, שהוא סומך על שמועתו ואינו ירא להתיר, אבל כח האוסרין אינה ראיה, שהכל יכולין להחמיר ואפילו בדבר המותר (ביצה ב:).

אינו מקבל כתמים. לא הזכירו חכמים גזרת כתם אלא על דבר המקבל טומאה (לעיל נח.).

* * *

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מזנקת נמי סדי דלא כצ"ל : (ב) בא"ד מי רגלים באו ומכה : (ג) תוס' ד"ה האשה וכו' למקור ואין דרך :

* * *

תוספי הרא"ש

האשה. במזנקת. פרש"י אבל עומדת אי אפשר לה לזנק וקשה לפירושו דא"כ ליפלוג ביושבת בין מזנקת לשותתת דהוי רבותא טפי לאשמועינן דאפי' יושבת טמאה בשותתת. וי"ל דעומדת פסיק ליה דאין צריך לפרש בשותתת משום דכל עומדת שותתת אע"ג לרבותא דר' יוסי נקטיה דאפי' בעומדת ושותתת מטהר . מיהו נראה לפרש דעומדת אפשר לה לזנק וה"ק דסוגיא דשמעתין יושבת נמי ניטמא מי רגלים הדור למקור ואייתי דם . דס"ד דמתניתין איירי בכל ענין בין במזנקת בין בשותתת והלכך פריך כי היכי דעומדת טמאה בחדא לריעותא במה שאין נפתח שיוכלו מימי רגלית לצאת בחדיא אלא נעצרין שם ואיכא למימר דהדור למקור ואייתי דם. אע"ג דאיכא חדא למיבותא דמזנקת יושבת נמי תהא טמאה היכא דשותתת כיון דאיכא חדא לריעותא ומשני כולה מתניתין מיירי במזנקת ותרתי למיבותא בעינן והלכך עומדת אע"ג דמזנקת טמאה דאין רחמה נפתח ויושבת נמי אי שותתת טמאה והא דלא מפליג ביושבת לטמא היכא דלא זינקה דניחא ליה טפי לאשמועינן דעומדת טמאה אע"ג דזינקה : **דילמא** בתר דתמו מיא אתו דם . אין לפרש שאחר שכלו מימי רגלית אתא דם כי אורחיה מן המקור דא"כ בשעה שמזנקת נמי לפרוך דילמא אתא דם מן המקור כי אורחיה כשאר אשה שהיא רואה אלא ודאי פשיטא ליה מדלא חזיא קודם שהתחילה לעשות צרכיה אלא אחרי כן האי דם לאו מסילא אתא כ"א ע"י מי רגלים שחזור למקור והביאו הדם עמהם והכי פריך אפי' מזנקת דילמא בתר דפסקה מלזנק בעידנא דסיימי מיא שאינן באין עוד בגבורות אלא שותתין הדור למקור ואייתי דם : **וכן** אורי ליה ר' אבא לקולא הלכה כר' יוסי . ור"מ לקולא שם גברא הוא קשום דקשיא להו אמאי איצטריך ליה למימר לקולא מסילא ידעינן דר' יוסי הוא דמיקל . וי"ל לפרש לקולא בכל מקום שהוא מיקל דלא תימא דוקא בסיפא דאיכא ספק ספיקא אלא אפי' ברישא דחד ספיקא אורי כוותיה : **מדלא** קתני ר"מ ור' יוסי מטהרין . ותימה אי מטמא א"כ ליתני בסיפא ר"מ ור"ש מטמאין . וי"ל משום דר"ש מטמא אפי' באשה יושבת כדאמרינן בסמוך : **תניא** כוותיה דר' יוחנן איש ואשה וכו' . הקשה ר' מאיר דילמא תנא ביושבין איירי ומנא מודי ר"ל דר"ש מטהר וכ"ת אי ביושבים מאי איריא איש ואשה דהוי ספק ספיקא אפי' אשה לחודה יושבת מטהר ר' מאיר דילמא להודיעך כחו דר"ש איצטריך (א) דכבר שמעינן ליה ממתניתין דאפי' באיש ואשה מטמא כדדייק לקמן ממתניתין . ותירץ ר"ל דמסתמא כח דר"מ ור' יוסי דאתא לאשמועינן דהוי כח דהתירא וכח דהילכתא : **אשה** יושבת מה לי א"ר שמעון וא"ת דנפשוט דאפי' ביושבת מטמא מדלא תנא ר"ש מטמא בהדי ר"מ וי"ל דאיבעיא ליה אליבא דר' יוחנן דאמר דר"מ מטהר בסיפא אפי' בעומדת . ותימה לר' יוחנן נמי תפשוט אי ר"ש מטהר ביושבת א"כ ליתני נמי ר"ש ב) בהדי ר"מ וי"ל דעדיפא איתי ליה מברייתא :